

Zorginstituut Nederland

Monitor beheerskosten Wlz 2019

Datum   3 november 2020
Status   Definitief

Colofon

Volgnummer	2020025969
Contactpersoon	A. Dinkelman +31 (0)6 226 714 47
Auteur(s)	drs. A. Dinkelman
Afdeling Team	Fondsen Risicoverevening, Beheerskosten & Subsidies
Uitgebracht aan	de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Inhoud

	Colofon	1
	Samenvatting	5
1	Inleiding	7
2	Vormgeving beheerskostenbudget	8
3	Besteedbare middelen 2019	11
4	Werkelijke beheerskosten	16
5	Budgetresultaten 2015 – 2019	20
6	Reserves uitvoering Wlz	24
7	PGB, Bewuste-keuze gesprekken en huisbezoeken	26
8	Conclusies en aanbevelingen	32
	Bijlage	34

Samenvatting

Verzoek

Op verzoek van de minister van VWS rapporteert Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) vanaf het jaar 2000 jaarlijks over de ontwikkelingen in het beheerskostenbudget AWBZ en de kosten van de verbindingkantoren. Na de invoering van de Wet langdurige zorg (Wlz) per januari 2015 rapporteert het Zorginstituut over de ontwikkelingen in het beheerskostenbudget Wlz en de kosten van de zorgkantoren.

Deze monitor gaat over het boekjaar 2019.

Input voor VWS

De monitor vormt voor VWS input voor het opstellen van de Nadere aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten Wlz 2020 en de Aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten Wlz 2021.

Beheerskostenbudget

Dit budget strekt tot dekking van de beheerskosten die zorgkantoren maken in het kader van de uitvoering van de Wlz. Voor deze monitor heeft het Zorginstituut zich gebaseerd op de informatie uit de financiële verantwoordingen en de kwartaalstaten van de zorgkantoren. Het macrobeheerskostenbudget voor 2019 bedraagt € 191,748 miljoen en is 0,82 procent van de zorgkosten in de Wlz.

Afwikkeling AWBZ

In 2019 is het deelbudget uit 2014, dat was bestemd voor de afwikkelkosten van de AWBZ over de periode 2015 tot 2017, definitief vastgesteld voor de zorgkantoren. Hiermee is het hoofdstuk van het beheerskostenbudget AWBZ afgesloten. De kosten voor het beheerskostenbudget die na 2017 worden gemaakt, komen ten laste van de Wlz. In 2019 bedroegen deze kosten € 1,133 miljoen.

Budgetresultaat

Het budgetresultaat over 2019 bedraagt € 10,9 miljoen en is € 6,1 miljoen hoger dan in 2018. Het beheerskostenbudget is sterker gestegen dan de beheerskosten. Dit wordt mede veroorzaakt doordat er in 2019 middelen zijn verstrekt die uiteindelijk pas in 2020 zijn aangewend.

Het budgetresultaat van de Wlz-uitvoerders met een of meer zorgkantoorregio's schommelt tussen -0,2 procent en 12,3 procent. Het macro budgetresultaat is de laatste vijf jaren altijd positief geweest.

Budget versus beheerskosten 2018 en 2019 (1 = € 1 mln.)

Omschrijving	2018	2019	% mutatie
Beheerskostenbudget	168,2	191,7	14,0%
Gerealiseerde beheerskosten	163,4	180,8	10,6%
Budgetresultaat	4,8	10,9	

Bron: Zorginstituut Nederland

Reservepositie

Op basis van de voorlopige cijfers stijgt de macroreservestand. Alle Wlz-uitvoerders hebben een positieve reservestand. Het Zorginstituut verwacht dat een bedrag van € 5,0 miljoen zal worden afgeroomd over 2019. Dit bedrag zal terugvloeien naar het Fonds langdurige zorg. De reservestand na afoming ultimo 2019 bedraagt naar verwachting € 36,1 miljoen.

Reservestanden 2015 tot 2019		(1 = € 1 mln.)			
Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019
Macro reservestand	34,9	42,8	34,8	32,1	41,1
Afroming overreserve	9,7	14,1	6,1	3,9	5,0
Gecorrigeerde macro reservestand	25,2	28,7	28,7	28,2	36,1

Bron: Zorginstituut Nederland

De macroreservestand als percentage van het beheerskostenbudget schommelt in de periode 2015 – 2019 tussen de 16,8 procent en 18,8 procent, wat aangeeft dat over deze periode de macroreserve ruim voldoende is geweest. De reserves Wlz lijken afdoende om incidentele negatieve resultaten op te vangen.

Onderzoek

In april 2020 is PWC, op verzoek van het Zorginstituut, een onderzoek gestart met als doel meer inzicht te verkrijgen in de werkzaamheden van de zorgkantoren en de Wlz-uitvoerders en de hieraan gekoppelde beheerskosten. Ook wordt onderzocht of en hoe verbeteringen kunnen worden aangebracht aan het verdeelmodel.

Covid-19

Op het moment van het uitbrengen van deze monitor is er nog niet veel duidelijk over de impact van Covid-19 op de beheerskosten van 2020. Sommige werkzaamheden zijn wellicht op een lager pitje gekomen maar de coronacrisis heeft ook voor veel extra werkzaamheden gezorgd.

Aanbevelingen

Vooralsnog geven de cijfers over de eerste twee kwartalen van 2020 geen aanleiding om het beheerskostenbudget voor 2020 en 2021 aan te passen. Daarbij is geen rekening gehouden met eventuele extra taken voor de zorgkantoren. Dat valt buiten het kader van deze monitor. Het Zorginstituut verwacht dat het budget voor 2020 toereikend zal zijn. Hierbij is rekening gehouden met de gebruikelijke verhoging van het budget via een nadere aanwijzing van de minister naar aanleiding van de ingediende claims door de Wlz-uitvoerders voor 2020.

1 Inleiding

Op verzoek van VWS brengt het Zorginstituut deze Monitor beheerskosten Wlz 2019 uit. De monitor vormt voor VWS belangrijke input voor het opstellen van de Tweede nadere aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten Wlz 2020 en de Aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten Wlz 2021.

Beheerskosten

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) stelt ieder jaar via een Aanwijzing het beheerskostenbudget vast voor de uitvoering van de Wlz. Dit budget strekt tot dekking van de beheerskosten die de zorgkantoren en de Wlz-uitvoerders samen maken. Zorginstituut Nederland volgt in de jaarlijkse monitor de ontwikkelingen van het budget en de kosten van de zorgkantoren en de Wlz-uitvoerders.

Begrippen

Wlz-uitvoerders die als zorgkantoren zijn aangewezen voor een of meer zorgkantorregio's ontvangen een budget voor de kosten van de uitvoering van de Wlz. Nederland is in 31 regio's verdeeld en elke regio bestaat uit meerdere gemeenten. De zorgkantoren voeren in de praktijk de Wlz-werkzaamheden uit. De toenmalige staatssecretaris van VWS heeft in 2014 voor de periode tot en met 2020 acht Wlz-uitvoerders aangewezen die de taak van zorgkantoor uitvoeren. Als gevolg van de fusie van Zilveren Kruis en De Friesland zijn er met ingang van 2020 nog zeven.

Opbouw monitor

In de navolgende hoofdstukken staat het Zorginstituut eerst stil bij de vormgeving en de samenstelling van de budgetten die de zorgkantoren hebben ontvangen (hoofdstuk 2 en 3). Daarna wordt ingegaan op de beheerskosten (hoofdstuk 4) en de budgetresultaten (hoofdstuk 5). Deze resultaten hebben consequenties voor de reservestanden (hoofdstuk 6).

In hoofdstuk 7 wordt apart ingegaan op de uitvoering van de PGB-regeling, omdat het aantal budgethouders een van de parameters is om het macro beheerskostenbudget te verdelen.

Ten slotte worden in hoofdstuk 8 de conclusies en aanbeveling besproken.

2 Vormgeving beheerskostenbudget

Financiering

Met ingang van 2015 ontvangen de zorgkantoren (voorheen verbindingkantoren) ongeveer de helft van het beheerskostenbudget direct uit het Fonds langdurige zorg (Flz). Met dit bedrag voeren de zorgkantoren de taken uit zoals die zijn beschreven in artikel 4.2.4, tweede lid van de Wlz aan de inwoners in de aan hen toegewezen zorgkantorregio's. Deze taken behelzen de verstrekking van het persoonsgebonden budget en de administratie en controle van de aan die verzekerden verleende zorg.

De andere helft van het beheerskostenbudget wordt direct uitgekeerd aan de Wlz-uitvoerders en is bestemd voor de overige bij of krachtens de Wlz geregelde taken, zoals bijvoorbeeld de contractering van de zorg. Op deze manier heeft de toenmalige staatssecretaris beoogd de Wlz-uitvoerders verantwoordelijk te laten zijn voor de Wlz-zorg aan hun Zvw-verzekerden.

Het macro beheerskostenbudget wordt verdeeld over de zorgkantoren en de Wlz-uitvoerders op basis van een beperkt aantal parameters. In hoofdstuk 3 gaan we daar nader op in.

Convenant Wlz-uitvoerings- en verantwoordingsstructuur

In 2015 is een convenant opgesteld tussen VWS en Zorgverzekeraars Nederland (ZN) waarin diverse afspraken zijn vastgelegd rond de uitvoering van de Wlz. De Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) en het Zorginstituut hebben verklaard in te stemmen met de inhoud van het convenant. In het convenant wordt onder meer gesproken over de wenselijkheid de Wlz regionaal uit te voeren, de uitbesteding van de zorgplicht van eigen verzekerden die wonen in een regio waarvoor de Wlz-uitvoerder geen zorgkantorfunctie vervult aan een zorgkantoor in die betreffende regio en het functioneren van de clearinghouse constructie. Dit convenant liep tot 2017 en is inmiddels verlengd tot en met 2020.

Clearinghouse constructie

Aangezien de Wlz voor een groot deel regionaal wordt uitgevoerd en Wlz-uitvoerders niet in elke regio voldoende vertegenwoordigd zijn, hebben de Wlz-uitvoerders er gezamenlijk voor gekozen de aan hen toegewezen taken over te dragen aan de zorgkantoren. Met de overdracht van deze taken dient ook het bijbehorende budget te worden overgedragen aan de uitvoerende zorgkantoren. Om te voorkomen dat de Wlz-uitvoerders voor hun verzekerden die in andere zorgkantorregio's wonen dan waarvoor zij als zorgkantoor zijn aangewezen, aan alle andere Wlz-uitvoerders budget moeten overhevelen, heeft ZN voorgesteld als clearinghouse op te treden. Dit houdt in dat het Zorginstituut de beheerskostenbudgetten bestemd voor de Wlz-uitvoerders, na machtiging door die Wlz-uitvoerders, direct overmaakt op de rekening van ZN, waarna ZN de budgetten in één keer herverdeelt over de zorgkantoren op basis van het aantal Wlz-verzekerden per zorgkantorregio. Op deze manier wordt veel administratieve rompslomp voorkomen alsmede een over en weer verantwoording.

Reserve uitvoering Wlz

De reserve uitvoering Wlz is bedoeld om schommelingen in de resultaten te kunnen opvangen. Het Zorginstituut heeft de vaststelling van de overschrijding van de reserve Wlz 2018 in januari 2020 afgerond. De vaststelling van de overschrijding

van de reserve Wlz 2019 zal naar verwachting eind 2020 worden opgesteld.

3 Besteedbare middelen 2019

Budget 2019

De minister van VWS heeft in december 2018 de besteedbare middelen beheerskosten Wlz voor het jaar 2019 vastgesteld op € 172,036 miljoen. Dit bedrag is bestemd voor de dekking van de uitgaven voor de uitvoering van de Wlz door de zorgkantoren en de Wlz-uitvoerders.

In juni 2019 heeft de minister de Nadere aanwijzing van de besteedbare middelen ter dekking van de beheerskosten Wlz 2019 ondertekend en in december 2019 de Tweede nadere aanwijzing van de besteedbare middelen ter dekking van de beheerskosten Wlz 2019, waarbij de besteedbare middelen beheerskosten Wlz voor het jaar 2019 uiteindelijk zijn vastgesteld op € 191,748 miljoen. Hiervan is € 86,139 miljoen bestemd voor de zorgkantoren en 105,609 miljoen euro voor de Wlz-uitvoerders. Een bedrag van € 24,347 miljoen is beschikbaar gesteld voor de beheerskosten van de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

Totstandkoming budget 2019

Het uitgangspunt bij de vaststelling van de beschikbare middelen voor enig jaar is het macrobedrag van het voorgaande jaar. Dit bedrag wordt eerst geschoond voor incidentele posten en daarna verhoogd voor loon- en prijsbijstelling. Daarna wordt het macrobedrag verhoogd of verlaagd met bedragen voor taakuitbreidingen of taakreducties.

Samenstelling budget

In 2019 bestaat het macrobudget voor de zorgkantoren uit de volgende posten, aangevuld met het budget dat zij via de clearinghouse constructie ontvangen van de Wlz-uitvoerders:

Samenstelling budget

- Basisbedrag 2019	77,011	
- Loon- en prijsbijstelling (3,40%)	2,419	
- PGB Portal 2.0 (incidenteel)	3,967	
- Bewuste keuze gesprekken (structureel)	0,143	
- Huisbezoeken (structureel)	0,822	
- Te goeder trouw (incidenteel)	0,656	
- Overige kosten PGB (incidenteel)	<u>1,121</u>	
Subtotaal zorgkantoren		86,139
- Basisbedrag 2019	86,863	
- Loon- en prijsbijstelling (3,40%)	2,727	
- ASR en ONVZ	0,290	
- Kwaliteitskader Verpleeghuizen (incidenteel)	0,300	
- Persoonsvolgende zorg (OCO) (incidenteel)	0,500	
- Verbetering cliëntondersteuning (incidenteel)	1,500	
- Thuis in het verpleeghuis (structureel)	10,366	
- Thuis in het verpleeghuis (incidenteel)	0,960	
- Volwaardig leven (incidenteel)	0,600	
- Meer passende zorg en ondersteuning speciale		

groepen (incidenteel)	0,369
- Zorgchallenge (incidenteel)	0,400
- Openstelling Wlz voor GGZ	<u>0,734</u>
- Subtotaal Wlz-uitvoerders	105,609
Beheerskostenbudget beschikbaar voor 2019	191,748
- Budget SVB	24,347
Totaal beheerskostenbudget beschikbaar voor 2019	216,095

Het beheerskostenbudget van de SVB wordt op basis van de werkelijke kosten definitief vastgesteld met als maximum het in de Aanwijzing toegekende budget voor de SVB. In deze monitor worden de beheerskosten van de SVB verder buiten beschouwing gelaten.

Het Zorginstituut stelt op basis van de aanwijzingen van de minister beleidsregels vast voor de verdeling van de beschikbare middelen. Deze beleidsregels zijn de basis voor de vaststelling van de budgetten per zorgkantoor en per Wlz-uitvoerder.

Verdeling van de middelen voor de zorgkantoren

Het budget voor de zorgkantoren (€ 86,139 miljoen) wordt verdeeld op basis van een vast bedrag per zorgkantoor, een vast bedrag per zorgkantoorregio, een vast bedrag per houder van een persoonsgebonden budget, een vast bedrag voor een bewuste-keuze gesprek en een vast bedrag per huisbezoek PGB. Daarnaast ontvangt elk zorgkantoor een bedrag per inwoner, waarbij inwoners van 65 jaar en ouder dubbel meetellen.

Verdeling van de middelen voor de Wlz-uitvoerders

Het beheerskostenbudget van de Wlz-uitvoerders dat direct wordt uitgekeerd aan de Wlz-uitvoerders (en dus geen onderdeel uitmaakt van de clearinghouse constructie), bedraagt € 28,457 miljoen en is bestemd voor de volgende taken:

- Werkzaamheden (onder andere verzekerdenregistratie) die voorheen door de AWBZ zorgverzekeraars werden uitgevoerd (€ 4,551 miljoen);
- Onafhankelijke cliëntondersteuning (€ 10,956 miljoen);
- Vaste bedragen voor ASR en ONVZ (€ 0,290 miljoen);
- Project 'Volwaardig leven/Ondersteuning van naasten' (€ 0,600 miljoen);
- Inkopen op kwaliteit (Thuis in het verpleeghuis) (€ 11,326 miljoen);
- Openstelling van de Wlz voor de GGZ (€ 0,734 miljoen).

Het resterende budget voor de Wlz-uitvoerders (€ 77,152 miljoen) wordt verdeeld op basis van een bedrag per verzekerde waarbij Zvw-verzekerden van 65 jaar en ouder dubbel meetellen. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de Zvw-verzekerde ook verzekerd is voor de Wlz. In de praktijk treden hier minimale verschillen op die nauwelijks van invloed zijn op de uitkomsten.

De beschikkingen die het Zorginstituut opstelt voor de Wlz-uitvoerders komen echter niet overeen met de herverdeelde budgetten die de zorgkantoren via de clearinghouse constructie ontvangen. Dit komt omdat het aantal Zvw-verzekerden van de zorgverzekeraar waartoe de Wlz-uitvoerder behoort niet overeenkomt met het aantal verzekerden van de regio('s) voor wie de zorgkantoren de Wlz uitvoeren. De Wlz-uitvoerders voeren, via hun zorgkantoren, namelijk de Wlz niet alleen uit voor hun eigen verzekerden maar voor alle verzekerden die in de aan hen toegewezen regio('s) wonen.

Voorlopige en Nadere vaststelling

Het Zorginstituut heeft in maart 2019 de voorlopige beheerskostenbudgetten Wlz 2019 vastgesteld voor zowel de zorgkantoren als de Wlz-uitvoerders. Op deze voorlopige budgetten heeft het Zorginstituut van maart 2019 tot en met december 2019 een maandelijks voorschot verstrekt.

In mei 2019 heeft het Zorginstituut voor de zorgkantoren en de Wlz-uitvoerders de budgetten nader vastgesteld op basis van de Nadere aanwijzing van de minister. Vervolgens heeft het Zorginstituut het verschil tussen de nader vastgestelde budgetten en de verstrekte voorschotten met de zorgkantoren verrekend. Afhankelijk van de uitkomst van het verschil heeft het Zorginstituut hierover rente vergoed dan wel gevorderd.

Definitieve vaststelling

Het Zorginstituut betreft de rapporten van de NZa bij de definitieve vaststelling.

Deze rapporten worden ultimo 2020 opgesteld.

Naar verwachting zal het Zorginstituut in 2021 het beheerskostenbudget voor 2019 van de Wlz-uitvoerders en de zorgkantoren definitief vaststellen.

Ontwikkeling van het budget voor de beheerskosten

Het beheerskostenbudget in 2019 is met € 23,533 miljoen 14,0 procent hoger dan in 2018, zie tabel 1. Ongeveer de helft van de stijging wordt veroorzaakt door het kwaliteitskader verpleeghuizen. De andere helft wordt veroorzaakt door onafhankelijke cliëntondersteuning (OCO) en de loon- en prijsbijstelling.

Tabel 1: Ontwikkeling beheerskostenbudget 2015 – 2019 (1=€ 1 mln.)

Omschrijving	2015	2016	2017*	2018	2019
Beheerskostenbudget	151,093	156,417	159,060	168,215	191,748
Structureel	143,972	146,502	151,894	163,874	180,641
Incidenteel	7,121	9,915	7,166	4,341	11,107

Bron: Zorginstituut Nederland

* De bedragen van 2017 zijn aangepast als gevolg van de Derde nadere aanwijzing 2017 van 27 juli 2020.

Beheerskosten budget afgezet tegen budgettair kader NZa

De NZa stelt jaarlijks een budgettair kader langdurige zorg vast. Dit kader vormt het totale budget waarbinnen de Wlz-uitvoerders voor het betreffende jaar langdurige zorg kunnen contracteren.

In tabel 2 is het beheerskostenbudget van de Wlz-uitvoerders vergeleken met het budgettair kader dat de minister van VWS heeft vastgesteld voor de contracteerruimte voor zorg in natura. Uit deze tabel blijkt dat de uitvoeringskosten slechts 0,50 procent van de zorgkosten omvatten. Opvallend is dat de kleinere zorgkantoren, behalve Friesland, aanzienlijk hoger scoren. De relatief grote wijziging bij Salland Zorgkantoor B.V. wordt veroorzaakt doordat het deelbudget 'Inkopen op kwaliteit', nieuw in 2019, een naar verhouding grote impact heeft op het gehele budget als Wlz-uitvoerder.

Tabel 2: Budgettair kader versus beheerskostenbudget (1=€ 1 mln.)

Wlz-uitvoerder	Contracteer- ruimte voor zorg in natura	Budget Nadere vaststelling 2019 Wlz-uitvoerders	Percentage 2019 (en 2018)
Zilveren Kruis Zorgkantoor N.V.	6.607,313	32,966	0,50% (0,51%)
Stichting Zorgkantoor Menzis	2.838,726	13,985	0,49% (0,44%)
Zorgkantoor DSW B.V.	588,193	3,364	0,57% (0,50%)
Salland Zorgkantoor B.V.	277,571	1,717	0,62% (0,38%)
Zorgkantoor Friesland B.V.	822,003	3,987	0,48% (0,45%)
Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid	1.025,254	6,262	0,61% (0,45%)
VGZ Zorgkantoor B.V.	4.397,831	20,795	0,47% (0,44%)
CZ Zorgkantoor B.V.	4.397,425	22,043	0,50% (0,48%)
Totaal	20.954,315	105,119*	0,50% (0,47%)

*Lager dan op pagina 12 aangezien budgetten van ASR en ONVZ hierin niet zijn opgenomen.

Het budgetkader wordt door meerdere factoren beïnvloed, waaronder een wijziging in het aantal taken. De percentages van 2018 zijn alleen opgenomen voor de onderlinge vergelijking van de zorgkantoren. De ontwikkeling van het percentage tussen 2018 en 2019 kan verschillende oorzaken hebben. Deze is verder niet onderzocht.

In tabel 3 is het subsidieplafond voor persoonsgebonden budgetten dat door de minister van VWS is vastgesteld, vergeleken met het beheerskostenbudget van de zorgkantoren.

Tabel 3: PGB subsidieplafond versus beheerskostenbudget (1=€ 1 mln.)

Wlz-uitvoerder / Zorgkantoor	Subsidieplafond voor Persoons- gebonden budgetten	Budget Nadere vaststelling zorgkantoren 2019	Aandeel subsidieplafond 2019 en (2018)
Zilveren Kruis Zorgkantoor N.V.	772,912	24,738	3,2% (3,2%)
Stichting Zorgkantoor Menzis	325,654	10,439	3,2% (3,1%)
Zorgkantoor DSW B.V.	58,394	5,003	8,6% (7,9%)
Salland Zorgkantoor B.V.	19,283	3,082	16,0% (16,8%)
Zorgkantoor Friesland B.V.	127,600	5,259	4,1% (4,2%)
Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid	73,974	5,430	7,3% (8,1%)
VGZ Zorgkantoor B.V.	526,955	14,994	2,8% (3,0%)
CZ Zorgkantoor B.V.	549,266	17,194	3,1% (3,1%)
Totaal	2.454,038	86,139	3,5% (3,5%)

Bij een landelijk gemiddelde van 3,5 procent valt op dat drie van de vier kleinere Wlz-uitvoerders een aanzienlijk hoger percentage laten zien dan de grotere Wlz-uitvoerders, waarbij het percentage van Salland Zorgkantoor B.V. als kleinste Wlz-uitvoerder sterk afwijkt. Dit was eveneens in 2018 het geval.

In tabel 4 zijn de cijfers uit de tabellen 2 en 3 samengevoegd zodat een beeld van het totaal wordt verkregen.

Tabel 4: Totaal budgettair kader versus beheerskostenbudget
(1=€ 1 mln.)

Zorgkantoor	Totale contracteerruimte	Budget Nadere vaststelling 2019	Percentage 2019 en (2018)
Zilveren Kruis Zorgkantoor N.V.	7.380,225	57,704	0,78% (0,79%)
Stichting Zorgkantoor Menzis	3.164,371	24,424	0,77% (0,73%)
Zorgkantoor DSW B.V.	646,587	8,367	1,29% (1,16%)
Salland Zorgkantoor B.V.	296,853	4,799	1,62% (1,46%)
Zorgkantoor Friesland B.V.	949,603	9,246	0,97% (0,96%)
Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid	1.099,228	11,692	1,06% (0,92%)
VGZ Zorgkantoor B.V.	4.924,786	35,788	0,73% (0,73%)
CZ Zorgkantoor B.V.	4.946,691	39,237	0,79% (0,76%)
Totaal	23.408,344	191,257*	0,82% (0,80%)

*Lager dan op pagina 12 aangezien budgetten van ASR en ONVZ hierin niet zijn opgenomen.

4 Werkelijke beheerskosten

In dit hoofdstuk kijken we naar de ontwikkeling van de beheerskosten in 2019 zoals deze zijn verantwoord door de zorgkantoren en vergelijken we deze kosten met de afgelopen vier jaar. In april 2020 is het Zorginstituut, op verzoek van VWS, een onderzoek gestart met als doel meer inzicht te verkrijgen in de werkzaamheden van de zorgkantoren en de Wlz-uitvoerders en in de hieraan gekoppelde beheerskosten. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door PWC. De resultaten hiervan zullen naar verwachting eind 2020 bekend worden.

Opgave zorgkantoren

Over 2019 hebben de zorgkantoren hun beheerskosten verantwoord in de financiële verantwoordingen 2019. Volgens deze opgaven bedragen de beheerskosten in 2019 in totaal € 180,828 miljoen, inclusief de kosten die nog betrekking hebben op de AWBZ.

Vergelijking en analyse werkelijke beheerskosten

Ontwikkeling beheerskosten

Over de afgelopen vijf jaren hebben de beheerskosten van de zorgkantoren zich als volgt ontwikkeld (tabel 5):

Tabel 5: Ontwikkeling beheerskosten 2015 – 2019 op basis van de financiële verantwoordingen (1 = € 1 mln.)

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019
Beheerskosten	134,888	143,213	148,079	163,414	180,828

bron: Zorginstituut Nederland

Ten opzichte van 2018 zijn de beheerskosten met 10,7% gestegen tot ruim € 180 miljoen. Deze stijging is voor een groot deel toe te schrijven aan het kwaliteitskader verpleeghuizen en de loon- en prijsbijstelling van 3,14%.

In tabel 6 zijn de beheerskosten uitgesplitst in vier vaste onderdelen. Een aantal incidentele, voorwaardelijke posten is ondergebracht bij de vier vaste onderdelen. De verschuivingen ten opzichte van 2018 zijn marginaal mede doordat de zorgkantoren de toerekening van kosten aan de subonderdelen constant houden.

Tabel 6: Uitsplitsing beheerskosten 2015-2019 op basis van de financiële verantwoordingen (1 = € 1 mln.)

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019
Zorgbemiddeling*	26,297 (19,5%)	26,299 (18,4%)	32,792 (22,1%)	33,687 (20,6%)	35,828 (19,8%)
PGB**	42,382 (31,4%)	51,796 (36,2%)	38,320 (25,9%)	45,560 (27,9%)	53,280 (29,5%)
Zorgcontractering en overige zorgactiviteiten ***	44,838 (33,2%)	40,702 (28,4%)	51,952 (35,1%)	54,423 (33,3%)	59,552 (32,9%)
Kosten iWlz, administratie en controle	21,371 (15,8%)	24,416 (17,0)	25,015 (16,9%)	29,744 (18,2%)	32,168 (17,8%)
Totaal	134,888	143,213	148,079	163,414	180,828

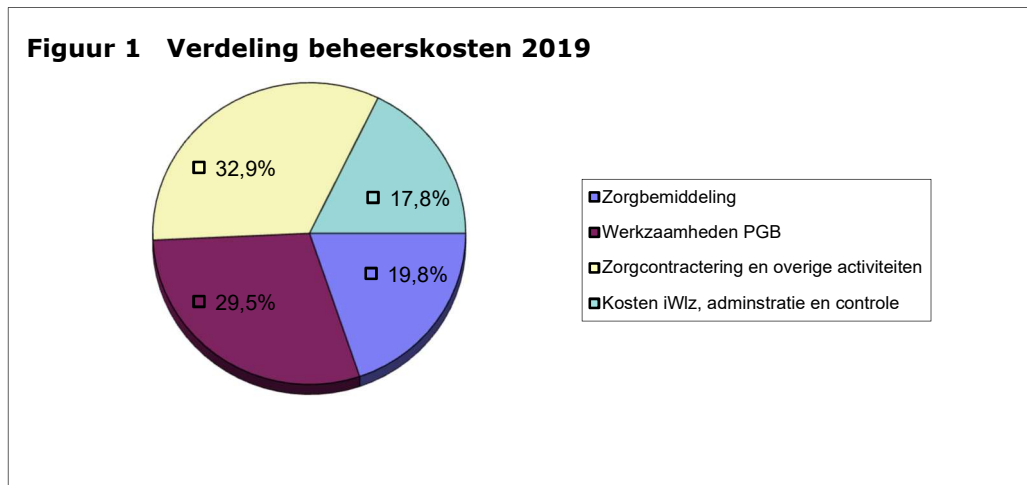
*Inclusief Onafhankelijke cliëntondersteuning en kosten Volwaardig leven

** Inclusief kosten ontwikkeling, implementatie en coördinatie PGB 2.0 en kosten te goedertrouw en terugvorderen

*** Inclusief kosten kwaliteitskader verpleeghuizen

Kostenverdeling 2019

In figuur 1 wordt de kostenverdeling van 2019 in beeld gebracht, waarbij duidelijk zichtbaar is dat PGB en Zorgcontractering de grootste kostenposten vormen.

In de financiële verantwoordingen van de zorgkantoren worden, naast de beheerskosten, ook de afschrijvingen en de technische voorzieningen opgenomen. Om aan te sluiten bij de cijfers van de NZa worden deze gegevens sinds 2017 ook in deze monitor opgenomen, zie tabel 7.

Tabel 7: Beheerskosten inclusief afschrijvingen en technische voorzieningen (1 = € 1 mln.)

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019
Beheerskosten	134,453	143,214	148,079	163,414	180,828
Afschrijvingen	0,929	-0,513	0,953	0,693	0,758
Technische voorzieningen	2,281	0,999	-0,501	0,202	-2,656
Totaal	137,663	143,700	148,531	164,309	178,930

bron: Zorginstituut Nederland

Kwartaalstaten

Naast de jaarlijkse opgave van de beheerskosten in de financiële verantwoordingen geven de zorgkantoren ook elk kwartaal de beheerskosten op in de vier kwartaalstaten. In de kwartaalstaten van de zorgkantoren worden de beheerskosten uitgesplitst in kosten voor extern personeel, kosten voor intern personeel en overige beheerskosten. In tabel 8 staan de jaartotalen op basis van de kwartaalstaten.

Tabel 8: Ontwikkeling beheerskosten 2015 – 2019 (1 = € 1 mln.)

Omschrijving	2015*	2016*	2017*	2018**	2019**
Kosten extern personeel	22,448	21,687	22,895	25,938	25,298
Kosten intern personeel	65,254	72,532	78,379	87,265	96,845
Overige beheerskosten	43,635	44,260	50,497	50,387	59,165
Totaal	131,337	138,479	151,771	163,590	181,308

*gecorrigeerd voor kosten AWBZ 2014

bron: Zorginstituut Nederland

** Inclusief kosten AWBZ

De kosten volgens de financiële verantwoordingen en de kwartaalstaten sluiten nooit volledig aan. De vierde kwartaalstaat 2019 wordt al in februari 2020 aangeleverd en bevat deels nog een schatting. De financiële verantwoording met de definitieve cijfers wordt in juni 2020 aangeleverd. Deze wordt, in tegenstelling tot de jaarstaat, vergezeld van een accountantsverklaring.

Waar de kosten van het extern personeel licht zijn gedaald, zijn de kosten van het intern personeel en de overige beheerskosten aanzienlijk gestegen.

In tabel 9 is het verloop van de beheerskosten volgens de vier kwartaalstaten weergegeven over de periode 2015 tot 2019, waarbij het aandeel in het totaal in percentages tussen haakjes is opgenomen.

Tabel 9: Ontwikkeling beheerskosten per kwartaal in periode 2015–2019 (percentage als aandeel van de beheerskosten) (1 = € 1 mln.)

Omschrijving	2015*	2016*	2017*	2018**	2019**
1 ^e kwartaal	28,750 (21,9%)	32,060 (23,2%)	34,047 (22,4%)	35,228 (21,5%)	42,201 (23,3%)
2 ^e kwartaal	57,506 (43,8%)	64,343 (46,5%)	69,248 (45,6%)	70,780 (43,3%)	84,678 (46,7%)
3 ^e kwartaal	88,936 (67,7%)	97,008 (70,1%)	101,424 (66,8%)	114,449 (70,0%)	129,558 (71,5%)
4 ^e kwartaal	131,337 (100%)	138,479 (100%)	151,771 (100%)	163,590 (100%)	181,308 (100%)

*gecorrigeerd voor kosten AWBZ 2014

bron: Zorginstituut Nederland

** inclusief kosten AWBZ

Uit deze tabel blijkt dat het verloop van de beheerskosten over de jaren heen qua percentage redelijk stabiel is.

Afwikkeling AWBZ

In 2019 is het deelbudget uit 2014, dat was bestemd voor de afwikkelkosten van de AWBZ over de periode 2015 tot 2017, definitief vastgesteld voor de zorgkantoren. De beheerskosten met betrekking tot de afwikkeling van de AWBZ bedroegen 37,137 miljoen. Hiermee is het hoofdstuk van het beheerskostenbudget AWBZ afgesloten. De kosten die na 2017 voor de afwikkeling van de AWBZ worden gemaakt, komen ten laste van het budget dat voor de Wlz beschikbaar is. In 2019 bedroegen deze kosten € 1,133 miljoen. Deze kosten hebben betrekking op de invordering van de PGB-budgetten die onder AWBZ zijn verstrekt en terugbetaald dienen te worden.

5 Budgetresultaten 2015 – 2019

In dit hoofdstuk vergelijken we het toegekende budget met de gerealiseerde beheerskosten in 2019 en vergelijken we dit resultaat met de afgelopen vier jaar.

Aansluiting beheerskostenbudget op daadwerkelijke beheerskosten

Een belangrijk thema in deze monitor is de vraag of het macrobedrag voor beheerskosten Wlz de werkelijke kosten van de gezamenlijke zorgkantoren voldoende dekt. In dit hoofdstuk worden de bevindingen van de twee voorgaande hoofdstukken bij elkaar gebracht.

In tabel 10 worden de budgetten, zoals die zijn berekend in de Nadere vaststelling 2019, vergeleken met de beheerskosten.

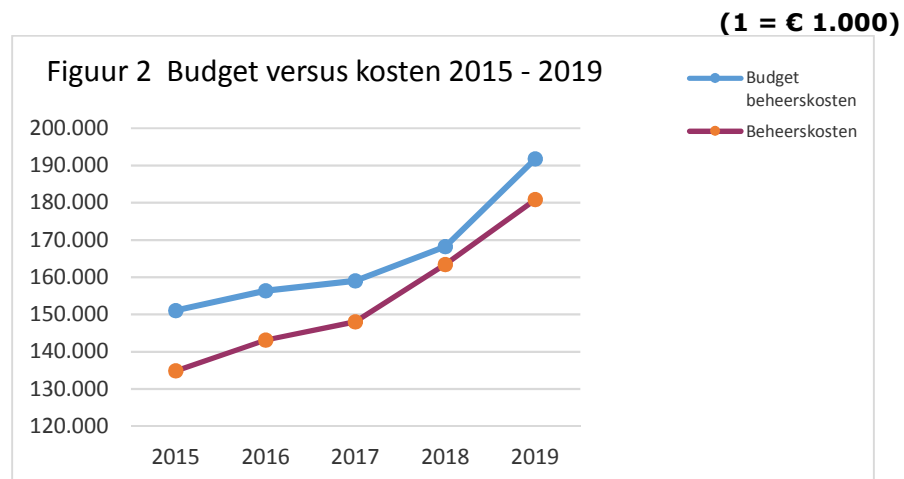
Tabel 10: Beheerskosten versus budget 2015 – 2019 (1 = € 1 mln.)

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019
Beheerskostenbudget	151,093	154,908	159,060	168,215	191,748
Totaal beheerskosten	134,888	143,213	148,079	163,414	180,828
Budgetresultaat	16,205	11,695	10,981	4,801	10,920
Budgetresultaat in %	10,7%	7,5%	6,9%	2,9%	5,7%

bron: Zorginstituut Nederland

Beheerskostenbudget in 2019 blijkt voldoende

Evenals in de afgelopen vier jaar is ook in 2019 het macro budgetresultaat positief. Wel dient nog te worden opgemerkt dat er in 2019 middelen voor het PGB-portaal zijn ontvangen die pas in 2020 zijn aangewend. Dit geeft aan dat de macrobudgetten over de afgelopen jaren toereikend zijn geweest. In figuur 2 wordt dit nogmaals in beeld gebracht. Van de Wlz-uitvoerders met een of meer zorgkantorregio's heeft alleen DSW een negatief resultaat van slechts 0,2 procent. Het resultaat van de overige zorgkantoren schommelt tussen de 1,0 procent en 12,3 procent. Deze verschillen zijn relatief groot en vormen mede de aanleiding om nader onderzoek te doen naar het beheerskostenmodel. Naar verwachting zijn deze resultaten van dit onderzoek in december 2020 bekend.

bron: Zorginstituut Nederland

De Wlz-uitvoerder ASR heeft een hoog negatief budgetresultaat. Dit heeft, gezien het lage budget, een zeer beperkte impact. Bovendien wijkt het resultaat sterk af ten opzichte van 2018 (-4,7%). Als gevolg van de uitzonderingspositie (geen zorgkantoorregio's en lage budgetten voor ASR en ONVZ) zijn deze uitkomsten niet te vergelijken met die van de andere Wlz-uitvoerders, zie tabel 11.

Tabel 11: Resultaat 2019 uitgedrukt in procent van budget 2019
(1 = € 1 mln.)

Wlz-uitvoerder	Beheerskosten 2019	Budget 2019	Budgetresultaat	Saldo in % van budget
Zilveren Kruis Zorgkantoor N.V.	54,361	57,704	3,343	5,8%
Stichting Zorgkantoor Menzis	21,789	24,424	2,635	10,8%
Zorgkantoor DSW B.V.	8,383	8,367	-0,016	-0,2%
Salland Zorgkantoor B.V.	4,413	4,799	0,386	8,0%
Zorgkantoor Friesland B.V.	8,107	9,246	1,139	12,3%
Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid	11,214	11,692	0,478	4,1%
VGZ Zorgkantoor B.V.	34,989	35,788	0,799	2,2%
CZ Zorgkantoor B.V.	36,978	39,237	2,259	5,8%
A.S.R. Wlz-uitvoerder B.V.	0,280	0,175	-0,105	-60,3%
ONVZ Langdurige Zorg B.V.	0,314	0,317	0,003	1,0%
Totaal	180,828	191,748	10,920	5,7%

bron: Zorginstituut Nederland

Verwacht budgetresultaat 2020

De minister van VWS heeft via de Aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten Wlz 2020 een macrobedrag van € 209,666 miljoen beschikbaar gesteld aan de Wlz-uitvoerders en de zorgkantoren. Op dit moment zijn alleen nog de beheerskosten van de eerste twee kwartalen van 2020 bekend. Namelijk, voor het eerste kwartaal € 48,953 miljoen en voor het tweede kwartaal € 51,648 miljoen.

In tabel 12 is de ontwikkeling van kwartaalkosten afgezet tegen het aandeel van het beschikbare beheerskostenbudget over de periode 2015 tot 2020.

Tabel 12: Ontwikkeling beheerskosten per kwartaal in de periode 2015 – 2019, afgezet tegen het beheerskostenbudget (1 = € 1 mln.)

Omschrijving	2015*	2016*	2017*	2018**	2019**	2020**
1 ^e kwartaal	28,750 (19,1%)	32,060 (20,7%)	34,047 (21,6%)	35,228 (20,9%)	42,201 (22,0%)	48,953 (23,3%)
2 ^e kwartaal	57,506 (38,1%)	64,343 (41,5%)	69,248 (44,0%)	70,780 (42,1%)	84,678 (44,2%)	100,601 (48,0%)
3 ^e kwartaal	88,936 (59,0%)	97,008 (62,6%)	101,424 (64,4%)	114,449 (68,0%)	129,558 (67,6%)	n.n.b.
4 ^e kwartaal	131,337 (87,1%)	138,479 (89,4%)	151,771 (96,4%)	163,590 (97,3%)	181,308 (94,6%)	n.n.b.

*gecorrigeerd voor kosten AWBZ 2014

bron: Zorginstituut Nederland

** inclusief kosten AWBZ

In alle jaren is het aandeel van de kosten het grootst in het tweede halfjaar. Voor 2020 is het uiteindelijke beheerskostenbudget nog niet bekend, aangezien de Nadere aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten 2020 nog niet is opgesteld. Aangenomen mag worden dat het budget, zoals ieder jaar, naar boven zal worden bijgesteld naar aanleiding van claims van de zorgkantoren. Hierdoor zullen de percentages in de laatste kolom lager uitvallen en waarschijnlijk in lijn liggen met die uit de periode 2015 tot 2019. Hieruit kan voorzichtig worden geconcludeerd dat bij een gemiddelde verhoging het budget voor 2020 toereikend zal zijn. Hierbij is nog geen rekening gehouden met de impact van Covid-19.

Covid-19

Op het moment van het uitbrengen van deze monitor is er nog niet veel duidelijk over de gevolgen van Covid-19 op de beheerskosten van 2020. Sommige werkzaamheden zijn wellicht op een lager pitje gekomen maar de coronacrisis heeft ook voor veel extra werkzaamheden gezorgd. Uit Op basis van de eerste twee kwartalen van 2020 kan nog niet worden opgemaakt dat Covid-19 tot een ander beeld leidt.

Vooralsnog geven de cijfers over de eerste twee kwartalen van 2020 geen aanleiding om het beheerskostenbudget voor 2020 en 2021 aan te passen. Daarbij is geen rekening gehouden met eventuele extra taken voor de zorgkantoren. Dat valt buiten het kader van deze monitor. Het Zorginstituut verwacht dat het budget voor 2020, na de verwachte verhoging via een nadere aanwijzing toereikend zal zijn.

Beheerskostenbudget 2021

Voor de Aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten Wlz 2021 adviseert het Zorginstituut het budget voor 2021 op het niveau van 2020 te handhaven, onder voorbehoud van wijzigingen in takenpakket of de hoeveelheid werkzaamheden van de Wlz-uitvoerders.

Verdeelmodel

Zoals elk jaar gebruikelijk is, evalueert het Zorginstituut, in goede afstemming met VWS en ZN, de uitkomsten van het verdeelmodel voor 2019. In april 2020 is PWC, op verzoek van het Zorginstituut, een onderzoek gestart met als doel meer inzicht te verkrijgen in de werkzaamheden van de zorgkantoren en de Wlz-uitvoerders en in de hieraan gekoppelde beheerskosten. Wanneer de uitkomsten hiertoe aanleiding geven, zal een nieuw verdeelmodel worden opgesteld dat beter aansluit op de

budgetten voor de beheerskosten.

6 Reserves uitvoering Wlz

Wettelijke reserve uitvoering Wlz

Met ingang van 1 januari 2005 is het Besluit financiering uitvoeringsorganisatie bijzondere ziektekostenverzekering AWBZ van kracht geworden. Dat Besluit verplicht de zorgkantoren om vanaf 1 januari 2005 een wettelijke reserve uitvoering AWBZ aan te houden. Met de invoering van de Wlz is de wettelijke reserve uitvoering AWBZ overgegaan in de wettelijke reserve uitvoering Wlz.

Afroming

Om de hoogte van de afroming van de reserves vast te stellen, wordt eerst berekend hoe hoog de maximale reserve Wlz mag zijn. Deze bedraagt 20 procent van het nader vastgestelde beheerskostenbudget over het betreffende jaar, gecorrigeerd met budgetcorrecties uit voorgaande jaren. Wanneer de wettelijke reserve Wlz hoger is dan de maximaal toegestane reserve Wlz, vordert het Zorginstituut de overschrijding van de Wlz-uitvoerder.

Tijdpad

In januari 2020 heeft het Zorginstituut de overschrijding van de reservestand 2018 vastgesteld. De vaststelling van de overschrijding van de reservestand 2019 zal naar verwachting eind 2020 plaats vinden.

Ontwikkeling reservestanden

De macro reservestand als percentage van het beheerskostenbudget schommelt in de periode 2015 – 2019 tussen de 16,8 procent en 18,8 procent, wat aangeeft dat over deze periode de macroreserve ruim voldoende is geweest, zie tabel 13.

Tabel 13: Reservestanden Wlz in de periode 2015 - 2019

(1 = € 1 mln.)

	2015	2016	2017	2018	2019*
Macro reservestand	32,354	42,835	34,815	32,136	41,076
Afroming overreserve	6,770	14,151	6,065	3,897	5,017
Gecorrigeerde macro reservestand	25,584	28,684	28,750	28,239	36,059
Reservestand in % van budget	16,9%	18,3%	18,1%	16,8%	18,8%

* De stand van 2019 is nog voorlopig.

bron: Zorginstituut Nederland

Mutatie reservestanden

De gecorrigeerde macro reservestand over de periode 2016 - 2018 is vrijwel constant. In 2019 is deze met bijna 8 miljoen gestegen tot € 36,059 miljoen, 18,8 procent van het macro beheerskostenbudget. De afgelopen jaren is het macro budgetresultaat goed geweest en dat heeft geleid tot afromingen van de wettelijke reserve bij een aantal zorgkantoren. De mutatie in het budgetresultaat hoeft overigens niet gelijk te zijn aan de mutatie in de reservestand aangezien de zorgkantoren ook de volgende posten betrekken in de berekening van de reservestand Wlz:

- Mutaties ten gevolge van afrekeningen over voorgaande boekjaren;
- Overige mutaties over voorgaande jaren;

- Financieel rendement.

Reservestanden op Wlz-uitvoerdersniveau

Uit de nog voorlopige cijfers over 2019 blijkt dat alle Wlz-uitvoerders een positieve reserve hebben. Rekening houdend met de bijzondere positie van ASR en ONVZ is het opvallend dat van de kleinere zorgkantoren, evenals vorig jaar, De Friesland het hoogste reserve percentage heeft ten opzichte van het budget en DSW het laagste. Uitgedrukt in percentage van het beheerskostenbudget 2019 schommelen de uitkomsten tussen de 0,7 procent en de 28,8 procent, zie tabel 14. Deze uitkomsten vormen ook belangrijke input voor een eventuele aanpassing van het verdeelmodel.

Tabel 14: Geschatte reservestanden 2019 (1 = € 1 mln.)

Wlz-uitvoerder/ zorgkantoor	Eindstand 2019 voor afroming	Afroming	Eindstand 2019 na afroming	Budget 2019	Eindstand 2019 voor afroming als % van budget 2019 (2018)
Zilveren Kruis Zorgkantoor N.V.	12,052	1,638	10,414	52,070	23,1%
Stichting Zorgkantoor Menzis	4,651	0,000	4,651	24,911	18,7%
Zorgkantoor DSW B.V.	0,878	0,000	0,878	9,160	9,6%
Salland Zorgkantoor B.V.	1,048	0,079	0,969	4,847	21,6%
Zorgkantoor Friesland B.V.	2,540	0,777	1,763	8,817	28,8%
Stichting Wlz- uitvoerder Zorg en Zekerheid	1,536	0,000	1,536	9,942	15,5%
VGZ Zorgkantoor B.V.	9,207	1,289	7,918	39,589	23,3%
CZ Zorgkantoor B.V.	8,939	1,234	7,705	38,523	23,2%
A.S.R. Wlz- uitvoerder B.V.	0,209	0,000	0,209	1,581	13,2%
ONVZ Langdurige Zorg B.V.	0,016	0,000	0,016	2,310	0,7%
Totaal	41,076	5,017	36,059	191,748	21,4%

bron: Zorginstituut Nederland

7 PGB, Bewuste-keuze gesprekken en huisbezoeken

7.1 PGB

Werkzaamheden rond het PGB

Het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) geeft indicaties af aan cliënten die vervolgens bij het zorgkantoor kunnen aangeven of zij Zorg In Natura (ZIN) of een PGB willen ontvangen. In het geval van een PGB berekenen de zorgkantoren de hoogte van het toe te kennen budget. Vervolgens stelt het zorgkantoor de SVB op de hoogte van het toegekende bedrag, waardoor het zogenaamde trekkingsrecht ontstaat. De SVB controleert vervolgens de declaraties van de zorgverlener van de budgethouder en betaalt deze direct uit aan de zorgverlener. Met ingang van 2017 ontvangt de SVB hiervoor ook beheerskostenbudget. Voor 2019 bedroeg dit € 24,347 miljoen.

Ontwikkeling PGB-budgetten 2015 – 2020

Op peildatum 30 juni 2019 bedroeg het aantal PGB's 43.197, zie tabel 15. Op peildatum 30 juni 2020 bedroeg het aantal PGB's 47.131.

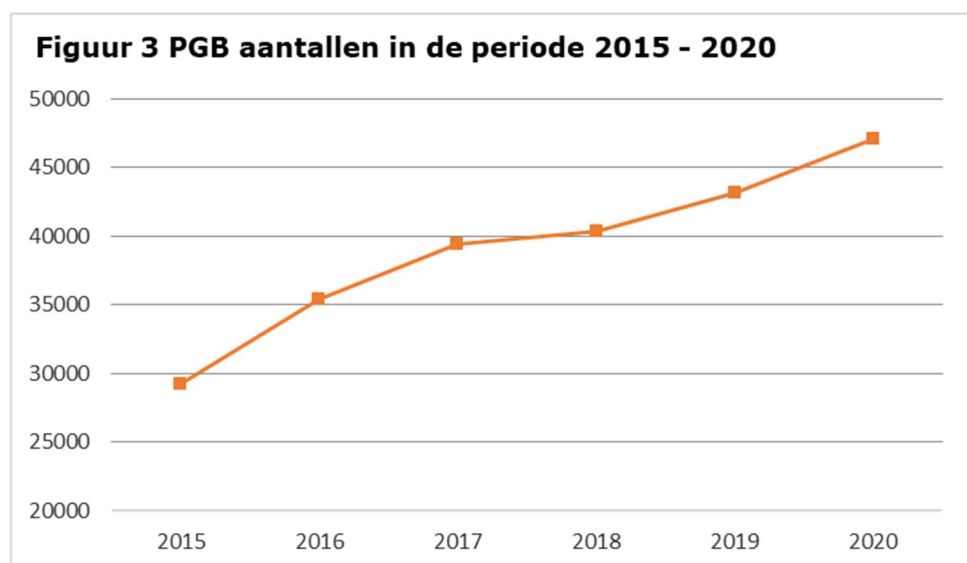
Tabel 15: PGB aantallen op peildatum 30 juni

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal PGB's	29.247	35.432	39.382	40.335	43.197	47.131

bron: Zorginstituut Nederland

PGB aantallen in een grafiek

De PGB-aantallen laten sinds 2015 een gestage toename zien. In 2019 is het aantal PGB's met 7,1 procent gestegen en in 2020 is het aantal PGB's zelfs met 9,1 procent gestegen, zie figuur 3.

bron: Zorginstituut Nederland

In tabel 16 is de ontwikkeling van het aantal PGB's per zorgkantoor inzichtelijk gemaakt. Wat opvalt is dat Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid een stijging van meer dan 14 procent laat zien, terwijl de gemiddelde stijging 7 procent bedraagt.

Tabel 16: Ontwikkeling aantal PGB's 2015 – 2020 (peildatum 30 juni)*

Zorgkantoor	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zilveren Kruis Zorgkantoor N.V.	9.100 (31,1%)	11.284 (31,8%)	12.565 (31,9%)	12.771 (31,7%)	13.387 (31,0%)	14.586 (30,9%)
Stichting Zorgkantoor Menzis	4.910 (16,8%)	5.660 (16,0%)	6.181 (15,7%)	6.113 (15,2%)	6.339 (14,7%)	6.704 (14,2%)
Zorgkantoor DSW B.V.	637 (2,2%)	813 (2,3%)	927 (2,4%)	942 (2,3%)	1.010 (2,3%)	1.117 (2,4%)
Salland Zorgkantoor B.V.	246 (0,8%)	314 (0,9%)	320 (0,8%)	324 (0,8%)	346 (0,8%)	369 (0,8%)
Zorgkantoor Friesland B.V.	1.895 (6,5%)	2.118 (6,0%)	2.316 (6,9%)	2.133 (5,3%)	2.225 (5,2%)	2.334 (5,0%)
Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid	861 (2,9%)	968 (2,7%)	1.042 (2,6%)	1.119 (2,8%)	1.284 (3,0%)	1.437 (3,0%)
VGZ Zorgkantoor B.V.	5.811 (19,9%)	7.167 (20,2%)	7.847 (19,9%)	8.224 (20,4%)	9.005 (20,8%)	10.287 (21,8%)
CZ Zorgkantoor B.V.	5.787 (19,8%)	7.108 (20,1%)	8.184 (20,8%)	8.709 (21,6%)	9.601 (22,2%)	10.297 (21,8%)
TOTAAL	29.247	35.432	39.382	40.335	43.197	47.131

bron: Zorginstituut Nederland

*percentages tussen haakjes betreffen het aandeel in het totaal

PGB's per zorgkantoor

In tabel 17 wordt de verdeling van de PGB's over de zorgkantoren in 2019 weergegeven. Er is een opvallend grote spreiding als het aantal PGB's wordt afgezet tegen het aantal inwoners. Bij een gemiddeld aantal van 250 PGB's per honderdduizend inwoners springen, evenals de afgelopen jaren, Zorgkantoor Friesland B.V. en Stichting Zorgkantoor Menzis eruit met respectievelijk 344 en 294 PGB's per honderdduizend inwoners en Zorg en Zekerheid met slechts 145 PGB's per honderdduizend inwoners.

Tabel 17: PGB's per 100.000 inwoners (medio 2019)

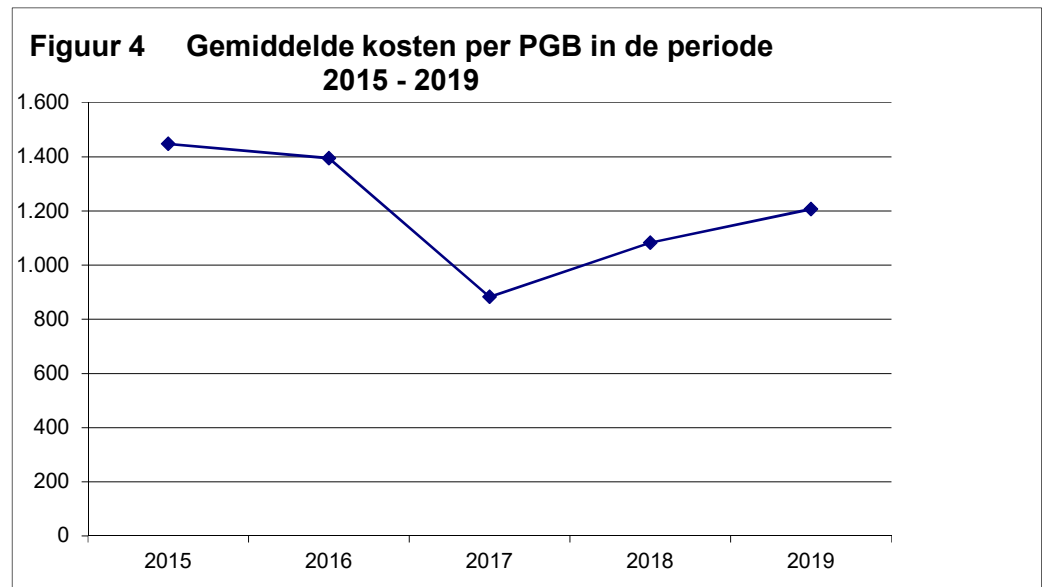
Zorgkantoren	Aantal PGB's	Aantal inwoners	Aantal PGB's per 100.000 inwoners*
Zilveren Kruis Zorgkantoor N.V.	13.387	5.818.071	230 (222)
Stichting Zorgkantoor Menzis	6.339	2.159.181	294 (284)
Zorgkantoor DSW B.V.	1.010	530.260	190 (179)
Salland Zorgkantoor B.V.	346	179.956	192 (181)
Zorgkantoor Friesland B.V.	2.225	647.672	344 (330)
Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid	1.284	886.972	145 (128)
VGZ Zorgkantoor BV	9.005	3.369.050	267 (243)
CZ Zorgkantoor B.V.	9.601	3.691.001	260 (237)
Totaal	43.197	17.282.163	250 (235)

bron: Zorginstituut Nederland

* Cijfers tussen haakjes betreffen de aantallen uit 2018

Gemiddelde kosten per PGB

De beheerskosten per PGB zijn na een daling in de afgelopen twee jaar weer gestegen van € 1.084 in 2018 naar € 1.207 in 2019.

bron: Zorginstituut Nederland

De invoering van de Wlz heeft in de invoeringsjaren 2015 en 2016 tot hogere kosten per budgethouder geleid. Na een daling in 2016 en 2017 stijgen de kosten per PGB weer, mede als gevolg van de ontwikkeling en de implementatie van het PGB portal en de loon- en prijsbijstelling.

7.2 Bewuste-keuze gesprekken

Wlz-verzekerden kunnen alleen een PGB ontvangen na een bewust-keuze gesprek met het zorgkantoor. In dit gesprek stelt het zorgkantoor vast of de aanvrager in aanmerking komt voor een PGB of dat zorg in natura een betere oplossing is. Zorgkantoren ontvingen in 2019 een vergoeding van € 285,01 voor één of meer gesprekken per budgethouder.

Ontwikkeling Bewuste-keuze gesprekken 2014-2019

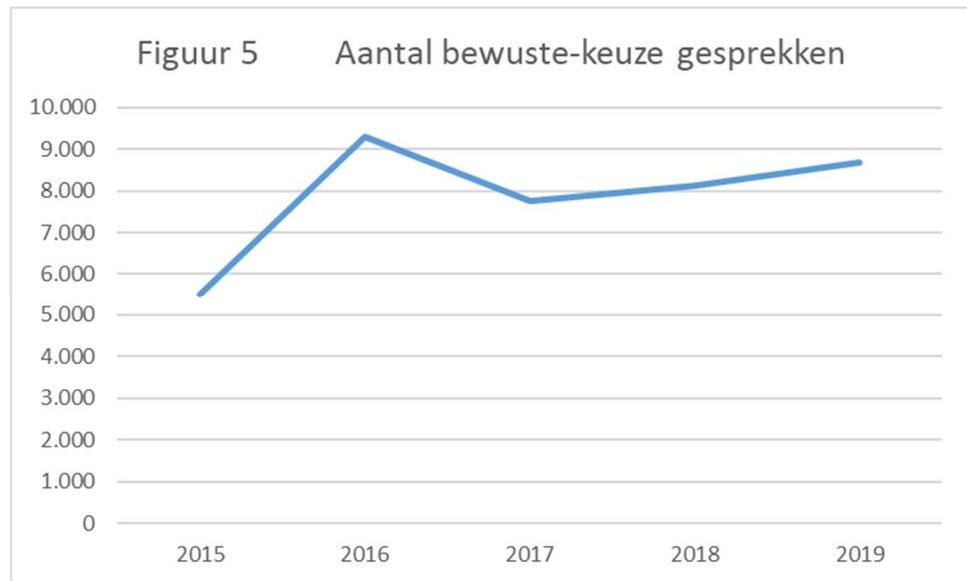
Op peildatum 31 december 2019 bedroeg het aantal bewuste-keuze gesprekken 8.664, zie tabel 18.

Tabel 18: Bewuste-keuze gesprekken per 31 december

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019
Aantal Bewuste keuze gesprekken	5.497	9.310	7.751	8.116	8.664

Bewuste-keuze gesprekken in een grafiek

Het aantal gesprekken laat na een daling in 2017 weer een gestage groei zien. In 2019 is het aantal bewuste-keuze gesprekken met 548 gestegen.

bron: Zorginstituut Nederland

In tabel 19 is de ontwikkeling van het aantal Bewuste-keuze gesprekken per zorgkantoor inzichtelijk gemaakt. Wat vooral opvalt in tabel 19 is de sterke stijging van het aantal bewuste-keuze gesprekken bij Zorgkantoor DSW B.V. (20,1%) en Zorgkantoor Friesland B.V. (36,7%). Bij beide lijkt het om een inhaalslag te gaan, want in 2018 was bij allebei sprake van een daling als gevolg van minder PGB aanvragen. Verder valt de afname in het aantal bewuste-keuze gesprekken op bij Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid op (-13,9%).

Tabel 19: Ontwikkeling aantal bewuste-keuze gesprekken 2015 - 2019

Zorgkantoor	2015	2016	2017	2018	2019	Mutaties t.o.v. 2018
Zilveren Kruis Zorgkantoor N.V.	1.745	3.669	2.366	2.425	2.545	4,9%
Stichting Zorgkantoor Menzis	797	1.037	1.044	1.131	1.294	14,4%
Zorgkantoor DSW B.V.	181	243	184	179	215	20,1%
Salland Zorgkantoor B.V.	111	105	76	87	81	-6,9%
Zorgkantoor Friesland B.V.	323	447	325	264	361	36,7%
Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid	180	258	235	361	311	-13,9%
VGZ Zorgkantoor B.V.	1.290	2.303	1.803	1.798	1.815	0,9%
CZ Zorgkantoor B.V.	870	1.248	1.718	1.871	2.042	9,1%
Totaal	5.497	9.310	7.751	8.116	8.664	6,8%

bron: Zorginstituut Nederland

7.3 Huisbezoeken

Ieder zorgkantoor bezoekt een deel van alle bestaande PGB-budgethouders aan huis ten einde informatie te verstrekken en mogelijke fraude op te sporen. De zorgkantoren ontvingen in 2019 een vast bedrag van € 548,02 voor één of meer afgelegde huisbezoeken per budgethouder.

Ontwikkeling huisbezoeken 2014-2019

Op peildatum 31 december 2019 bedroeg het aantal huisbezoeken 13.949, zie tabel 20.

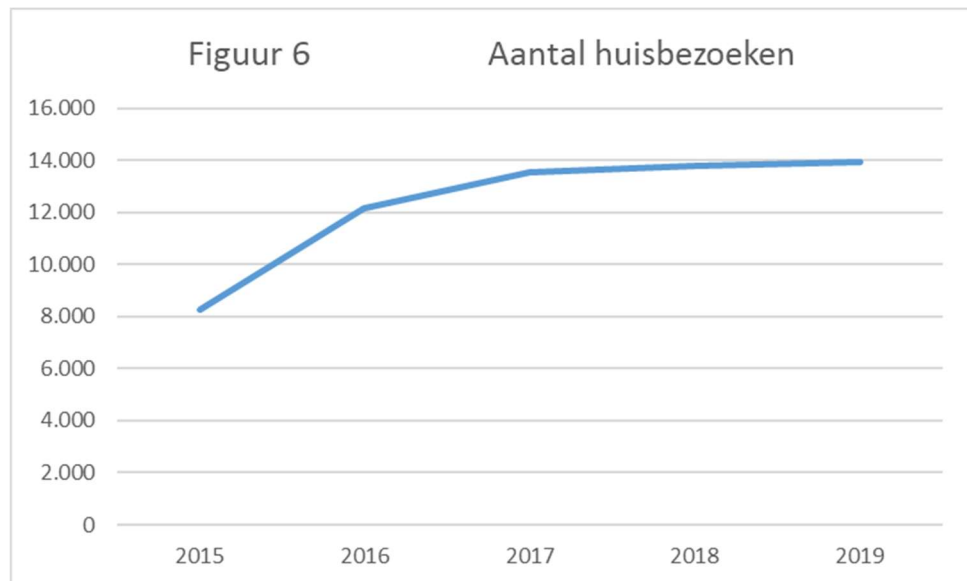
Tabel 20: Huisbezoeken per 31 december

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019
Aantal huisbezoeken	8.281	12.177	13.535	13.768	13.949

bron: Zorginstituut Nederland

Huisbezoeken in een grafiek

Het aantal huisbezoeken laat na een daling in 2017 weer een gestage groei zien. In 2019 is het aantal huisbezoeken met 181 (1,3 procent) gestegen.

bron: Zorginstituut Nederland

In tabel 21 is de ontwikkeling van het aantal huisbezoeken per zorgkantoor inzichtelijk gemaakt. Opvallend is dat bij Zilveren Kruis Zorgkantoor N.V. en Stichting Menzis Zorgkantoor de aantallen licht zijn teruggelopen en dat bij de overige zorgkantoren er een stijging heeft plaatsgevonden. Landelijk gezien heeft bij 32,3 procent van alle PGB-houders een huisbezoek plaatsgevonden. Dit is conform de eis van de NZa dat zorgkantoren bij 33 procent van de populatie (peildatum 1 juli van jaar t) een huisbezoek afleggen.

Tabel 21: Aantal huisbezoeken in periode 2015 - 2019

Zorgkantoor	2015	2016	2017	2018	2019	% van aantal PGB's in 2019
Zilveren Kruis Zorgkantoor N.V.	2.975	3.891	4.205	4.340	4.148	31,0%
Stichting Zorgkantoor Menzis	1.362	2.013	2.379	2.313	2.142	33,8%
Zorgkantoor DSW B.V.	154	276	318	311	337	33,4%
Salland Zorgkantoor B.V.	84	105	122	109	117	33,8%
Zorgkantoor Friesland B.V.	393	734	857	750	768	34,5%
Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid	94	352	354	386	411	32,0%
VGZ Zorgkantoor B.V.	1.640	2.383	2.574	2.679	2.739	30,4%
CZ Zorgkantoor B.V.	1.579	2.423	2.726	2.880	3.287	34,2%
Totaal	8.281	12.177	13.535	13.768	13.949	32,3%

bron: Zorginstituut Nederland

8 Conclusies en aanbevelingen

Hoogte beheerskostenbudget 2019

Het macro beheerskostenbudget voor 2019 is met € 191,748 miljoen voldoende geweest, want de beheerskosten bedroegen € 180,828 miljoen. Het beheerskostenbudget bedraagt 0,82 procent van de zorgkosten in de Wlz.

Budgetresultaat

Het macro budgetresultaat over 2019 bedraagt € 10,920 miljoen (5,7 procent). Het resultaat van de Wlz-uitvoerders met één of meer zorgkantoorregio's schommelt tussen -0,2 procent en 12,3 procent. Deze verschillen zijn relatief groot en vormen mede de aanleiding om nader onderzoek te doen naar het beheerskostenmodel. Naar verwachting zijn deze resultaten van dit onderzoek in december 2020 bekend.

Reserves 2019

Op basis van de voorlopige cijfers is de macro reservestand, voor afroaming, met € 41,076 miljoen 25,7 procent hoger dan de reservestand in 2019. Na de geschatte afroaming is de gecorrigeerde reservestand 27,2 procent hoger dan de stand van 2018.

De macrostand bedraagt 18,8 procent van het toegekende macro beheerskostenbudget.

Budget 2020

Naar verwachting zal bij een gemiddelde verhoging via een nadere aanwijzing het budget voor 2020 toereikend zijn. Hierbij is nog geen rekening gehouden met de impact van Covid-19.

Bij besluitvorming over een eventuele aanpassing van het budget kan de minister in ogenschouw nemen dat de Wlz-uitvoerders een wettelijke reserve Wlz aanhouden die is bedoeld om incidentele negatieve resultaten op te vangen. Het Zorginstituut adviseert de minister hiermee rekening te houden bij het opstellen van de Nadere aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten Wlz 2020.

Beheerskostenbudget 2021

Voor de Aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten Wlz 2021 adviseert het Zorginstituut het budget voor 2021 op het niveau van 2020 te handhaven, onder voorbehoud van wijzigingen in het takenpakket of de hoeveelheid werkzaamheden van de Wlz-uitvoerders of de impact van Covid-19.

Verdeelmodel

In april 2020 is een onderzoek gestart met als doel meer inzicht te verkrijgen in de werkzaamheden van de zorgkantoren en de Wlz-uitvoerders en in de hieraan gekoppelde beheerskosten. Mede op basis van de uitkomsten hiervan zullen een aantal nieuwe verdeelmodellen worden opgesteld die naar verwachting zullen zorgen voor een betere aansluiting van de budgetten op de beheerskosten. Eventuele invoering van deze nieuwe verdeelmodellen zal op zijn vroegst in 2022 plaatsvinden, na zorgvuldig overleg met alle betrokken partijen.

Zorginstituut Nederland

Voorzitter Raad van Bestuur

Sjaak Wijma

Bijlage

Zorgkantorregio's en zorgkantoren

In tabel 22 wordt een opsomming gegeven van de zorgkantorregio's en de Wlz-uitvoerders die daarvoor als zorgkantoor zijn aangewezen voor 2019.

Tabel 22: Zorgkantorregio's en Wlz-uitvoerders

Naam zorgkantorregio	Nummer	Wlz-uitvoerder 2019
Groningen	5501	Stichting Zorgkantoor Menzis
Friesland	5502	Zorgkantoor Friesland B.V.
Drenthe	5503	Zilveren Kruis zorgkantoor N.V.
Zwolle	5504	Zilveren Kruis zorgkantoor N.V.
Twente	5505	Stichting Zorgkantoor Menzis
Apeldoorn, Zutphen e.o.	5506	Zilveren Kruis zorgkantoor N.V.
Arnhem	5507	Stichting Zorgkantoor Menzis
Nijmegen	5508	VGZ Zorgkantoor B.V.
Utrecht	5509	Zilveren Kruis zorgkantoor N.V.
Flevoland	5510	Zilveren Kruis zorgkantoor N.V.
't Gooi	5511	Zilveren Kruis zorgkantoor N.V.
Noord-Holland Noord	5512	VGZ Zorgkantoor B.V.
Kennemerland	5513	Zilveren Kruis zorgkantoor N.V.
Zaanstreek/Waterland	5514	Zilveren Kruis zorgkantoor N.V.
Amsterdam	5515	Zilveren Kruis zorgkantoor N.V.
Amstelland en de Meerlanden	5516	Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid
Zuid-Holland Noord	5517	Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid
Haaglanden	5518	CZ Zorgkantoor B.V.
Delft Westland Oostland	5519	Zorgkantoor DSW B.V.
Midden-Holland	5520	VGZ Zorgkantoor B.V.
Rotterdam	5521	Zilveren Kruis zorgkantoor N.V.
Zuid-Hollandse Eilanden	5523	CZ Zorgkantoor B.V.
Waardenland	5524	VGZ Zorgkantoor B.V.
Zeeland	5525	CZ Zorgkantoor B.V.
West-Brabant	5526	CZ Zorgkantoor B.V.
Midden-Brabant	5527	VGZ Zorgkantoor BV
Noordoost Brabant	5528	VGZ Zorgkantoor BV
Zuidoost Brabant	5529	CZ Zorgkantoor B.V.
Noord- en Midden-Limburg	5530	VGZ Zorgkantoor BV

Naam zorgkantoorregio	Nummer	Wlz-uitvoerder 2019
Zuid-Limburg	5531	CZ Zorgkantoor B.V.
Midden IJssel	5532	Salland Zorgkantoor B.V.

5522 is samengevoegd met regionummer 5519 van DSW